

Eğitime Adanmış Bir mr: Efsane ğretmen Tekişik*

Prof. Dr. Yüksel KAVAK**

Öncelikle tüm öğretmenlerimizin öğretmenler gününü kutluyorum. Bu toplantıda TEKIşIK ailesini temsilen aramızda bulunan Sayın Işık TEKIşIK, Sayın Işıl TEKIşIK KARABIYIK ve Sayın Erol nal KARABIYIK'ı hem selamlamak istiyorum hem de yakın bir geçmişte sevgili babalarını kaybettikleri için kendilerine tekrar burada baş sağlığı diliyorum. Bir kişiye tanımlamak çok zor tabi, burada arkadaşlarımız Tekişik'in ömür boyu yaptıklarını özetlemeye çalıştılar. Bende ncelikle Tekişik'a bir bütün olarak baktığımda, nasıl bir kişilik var karşımızda diye onu düşünüyorum ve onu tanımlamaya çalışıyorum. Tekişik'in tüm yaşamına baktığımızda öncelikle eğitime adanmış bir ömür görüyoruz. Aslında bu eğitime adanmışlığı, eğitim yoluyla bir ulusun geleceğine adanmışlık olarak nitelendiriyorum ben. nk eğitim yoluyla ulusunun gelişmesini ve modernleşmesini arzulayan bir anlayışa sahiptir. İkinci olarak Tekişik'ta bir idealizmi görüyoruz, idealist bir ğretmen var aslında karşımızda. Öğretmenliğe başladığı günden ömrünün sonuna kadar süren ve sürekli olarak öğretmenlik ve eğitim denildiğinde yüksek coşku ve heyecan yaşayan birisini görüyoruz. O günlerdeki idealizmi kendisi şöyle açıklıyordu, buna tanık olan pek çok hocamız daha yakından tanıyan hocalarımız var burada, birlikte çalışan arkadaşlarımız var. Bizim zamanımızda diyordu, hangi ilde görev almak istersiniz denildiğinde, hep birlikte “bayrağımızın dalgalandığı her yer” diyerek cevap verirdik diyordu. Dolayısıyla tüm konuşmalarında ve yazılarında Tekişik'in bu coşkusunu ve idealizmini görüyoruz. nc konuda şu, bir hayali var, hatta bu hayali biraz önceki belgeselde de gördük. Bu benim kişisel yorumum, belki de annesinden transfer etmiş olduğu bir hayali var, çocukların daha iyi eğitim kurumlarına, okullara kavuşması. nk 5-6 yaşlarından itibaren kendi memleketindeki yoksunluklar içinde okuyan çocukları görüyor, onlarla birlikte yaşıyor, bu hayalini ifade ettiği dönem ise daha öğretmenliğe yeni başladığı yıllardır. Eşi Ayten Hanım'a, “yazacağım kitaplardan çok para kazansak da böyle yerlere okul yaptırırsak” diyor.

1950'lerde ilk ğretmen olarak gitmiş olduğu köyde ve orada yine kendi mesleğinin ve yazarlık hayatının köşe taşı olarak nitelendirdiği bir olay var. İlk

* 24 Kasım 2014 tarihinde H. H. Tekişik'ı anma ve ğretmenler Günü nedeniyle Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde yapılan konuşmanın genişletilmiş metnidir.

** Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi ğretim yesi ve Tekişik Eğitim ve Araştırma Vakfı Bilim Kurulu Başkanı

daktilosunu alıyor, eski bir daktilo alıyor ve Karlıova'ya İlçe Milli Eğitim Müdürü olarak tayin edildiğinde diyor ki Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gittiğimde sadece ortada bir bina vardı, yazıların yazılacağı bir daktilo yoktu, 40 liraya eski bir yazı makinesi aldım diyor, onu da taksitle aldığını ifade ediyor. Böylece hem Milli Eğitimin yazılarını bu daktiloyla yazmaya başladım hem de kendi yazılarımı yazmaya başladım diyordu. Bu daktilo ve masası şu anda vakıf müzesinde bulunuyor. Meslek hayatının bir dönüm noktası olarak değerlendiriyoruz bunu. Bu üç özelliğini öncelikle vurgulamak istedim.

Şimdi vakıf meselesine gelince, vakıf meselesi nereden ortaya çıkıyor. 1976'dan itibaren eğitim alanındaki ilk dergilerden olan Çağdaş Eğitim Dergisi'ni yayınlıyor, biraz önce hocam da belirtti. Çağdaş Eğitim Dergisi'nin adı da şöyle belirleniyor. Diyor ki, 1976'da Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bölümünde Prof. Dr. Selahattin ERTÜRK'ün de bulunduğu bir oturum sırasında, benim kafamda bir dergi çıkarmak vardı ve derginin adı da vardı kafamda diyor ve bunu paylaşmak için orada bulunuyordum. Bu tartışmaların sonucunda Çağdaş Eğitim Dergisi olarak bir dergi çıkarmaya karar verdiklerini ve bu derginin amacını ve ilkelerini de orada saptadığını vurguluyor. Böylece Türkiye'de eğitim alanında biraz önce hocalarım vurguladı, hemen hemen hepimizin belki de ilk defa yazılarımızı yayınladığımız bir dergi yayın hayatına başlamıştı ve hala devam eden bir dergimiz var. Sık sık hocaları ve arkadaşlarıyla birlikte çalışıyordu Tekişik ve en çok görüştüğü hocalarından birisi de Hüseyin Hüsnü CIRITLI idi. Cırıtlı'ya sürekli olarak hem konuşmalarında hem yazılarında atıflarda bulunmaktadır ve hocalarına her zaman büyük bir saygıyla yaklaşmakta ve onlara değer vermektedir. Bir gün Cırıtlı Hoca; Hüseyin diyor, bu dergiyi çıkarıyorsun Türkiye'de hemen hemen bütün öğretmenlere ulaşıyoruz, burada yazılarımızı yayınlıyoruz hem akademik yazılar hem de meslekle ilgili yazılar, fakat bu bize yetmez oldu artık diyor. Emekli eğitimcilerin, eğitimci bürokratların ve akademisyenlerin bir arada buluşacağı bir düşünce platformuna benzer bir şey oluşturmaya ihtiyacımız var diyor. Bunun içinde öncelikle bir mekan ve maddi desteğe ihtiyacımız var diyorlar ve sık sık bunu değişik platformlarda dile getiriyorlar. Sonunda Tekişik, Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde kendisine verilen fahri eğitim doktorası sonrasında yapılan toplantıda yeniden bu konu gündeme getiriliyor o zaman yine Hüseyin Hüsnü CIRITLI hoca var, Prof. Dr. Feriha BAYMUR hoca var, Prof. Dr. Kemal GÜÇLÜOL var (o zaman Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nin Rektörü) bu konuyu tekrar orada gündeme getiriyorlar. Vakıf fikri ya da mesleki örgütlenme, akademisyenleri bir araya getirme fikri orada netlik kazanıyor ve Tekişik, böyle bir ortam oluşturmaya destek sözünü veriyor. Ardından 1996 yılında 8 yıllık temel eğitime katkı amacıyla Ankara Gaziosmanpaşa'da yaptırmış olduğu ikinci okulun en üst katını kurmuş olduğu Tekişik Araştırma Merkezine bir protokolle alıyor ve 2000 yılında da

Merkezi, Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekışık Araştırma Geliştirme Vakfı'na dönüştürüyor.

Bu vakıfta öncelikli olarak yapmış olduğu işlerden birisi, akademisyenleri ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan emekli eğitimciler ve bürokratlarından oluşan bir bilim kurulu oluşturuyor bu bilim kurulunun danışmanlığında bir dizi eğitim toplantısı yapmaya karar veriyor ve o tarihten bu yana burada pek çok hocamız hem o bilim kurulunun üyesi hem o toplantılarda, kongrelerde düzenleme kurulu başkanlıkları, üyelikleri yaptılar. O tarihten bu yana bu toplantılar devam etti. Neler oldu ya da hangi konular ele alındı diye baktığımızda şunları görüyoruz: Dokuz toplantı var, toplantıların bir numaralı konusu ilköğretim konusuydu ve ilköğretim davasıydı. ikinci konu, öğretmenlik mesleğine çok büyük değer veriyordu ve öğretmenin yetiştirilmesi meselesinde, öğretmenlerin istihdamı, atanması meselesi öğretmenlik yıllarından son günlerine kadar hep üzerinde durduğu, çalıştığı, raporlar hazırladığı, MEB' e değişik raporlar sunduğu bir alan olarak kalmıştır. Üçüncü konu, okul yöneticiliği ve müfettişlik meselesi çünkü kendisi de aynı zamanda daha sonradan müfettişlik yapmış olan bir hocamız dolayısıyla okul yöneticilerin yetiştirilmesi, atanmaları aynı şekilde müfettişlerin yetiştirilmeleri ve atanmaları onu en fazla düşündüren konular olmuştur.

Vakıf; Türk Milli Eğitim Sistemine ilişkin sorunları bilimsel bir ortam içinde ortaya koymak, tartışmak, çözüm yolları aramak, önermek ve eğitim sistemimizin gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla biraz önce de belirttiğim gibi “Eğitimde Yansımalar” adı altında dokuz bilimsel toplantı düzenlemiştir. Bunlar;

1. Eğitimin Dünü, Bugünü ve Geleceği – Kasım 1995
2. Eğitimde Yenilik ve Gelişmeler – Aralık 1996
3. Eğitimde Öğretmen Yetiştirme – Mart 1998
4. Cumhuriyetin 75.Yılında İlköğretim Ulusal Sempozyumu – Kasım 1998
5. 21.Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu – Kasım 1999
6. 2000 Yılında Türk Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu – Ocak 2001
7. Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu – (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesiyle Birlikte) – Mayıs 2003
8. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu (Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesiyle Birlikte) – Kasım 2005
9. Türkiye'nin Öğretmen Yetiştirme Çıkmazı (Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesiyle Birlikte) – Kasım 2009

Şimdi bu kongrelerle ilgili olarak, orada birlikte yaşadığımız bazı gözlemlerimi ve deneyimlerimi paylaşmak istiyorum. Çünkü en yoğun biçimde birlikte olduğumuz dönemler, o kongre hazırlıkları süreciydi ve o telaşlı süreçti. Hüseyin hoca her şeyden önce tez canlı birisiydi. Bir işi iyi planlıyor ve planladığı zamanda bitmesini arzu eden bir kişiydi. Plan disiplini çok yerleşmiş birisiydi, yani hem zamanı yönetme hem de işin ilerleyişi açısından son derece planlı çalışan birisiydi buna çok dikkat ederdi. Bir başka nokta, çok disiplinli birisiydi, iç disiplini yüksek olan birisiydi. Hüseyin hocayı hep şöyle görürdük biz, sürekli yazardı, Hüseyin hoca masasında bir şeyler kurşun kalemiyle yazıyor hatta çok tipik durumları var tabii, genç nesiller için değişik olabilir. Bazen yazıları iğneyle kâğıtları birleştirerek devam ederdi. Bu şekilde bunları alır daha sonra yazıya dönüştürürdü. En önemli özelliklerinden birisi şu; her şeyi yazıya dönüştürmeye çalışıyordu. Yani onun için sözde kalan muhtemelen ailesi de burada, tek bir şey kalmamıştır diye düşünüyorum, her şeyi bir şekilde yayınlansın veya yayınlanmasın yazıya döndürürdü. O nedenle kongrelerde de en çok titizlendiği konu şuydu, bildirilerin bir an önce tam metin olarak toplanması ve bunların bir hafta - 10 gün önce kitap olarak basılıp hazır halde tutulması, onu gördüğü zaman kongreyi artık hazır olarak değerlendiriyordu. Onu en çok rahatlatan olay, çünkü o bildirilerin tam metinlerinin alınması herkesin takdir edeceği gibi çok güç bir olay, o nedenle buna çok önem verirdi, nitekim bunlar birer eser olarak hepsi kalmıştır. Türkiye'de hem eğitim Fakültelerinin hem de diğer eğitimcilerin yararlanacağı kaynaklar olarak hepimizin elinde kalmıştır bunlar. Bu güçlükleri en yakından yaşayan ve bu çalışmalara en fazla desteği sağlayan kızı Işık Hanım da her zaman bu kongre süreçlerinin tam merkezinde yer alırdı. Tekışık'ın burada belki de yine vurgulanabilecek kritik özelliklerinden birisi de şu: “çok çalışma”, Tekışık'ın temel hayat felsefelerinden birisidir. Muhtemelen bu felsefe aynı zamanda Tekışık'ın ailesine de yansımıştır ve yakınında çalışmış olan herkese yansımıştır. Bir kere üstün çalışma performansı Tekışık'ı belki de tanımlayacak en kritik özelliklerden birisidir.

Bir iki nokta daha var, hocam izniniz olursa onları da vurgulayarak tamamlamak istiyorum sözlerimi. Aile kavramı, Tekışık için çok önemlidir, aile bireyleri ve aile kurumu Tekışık için çok önemlidir ve düzenli yaşam önemlidir. Tüm toplantılarda onu eşi Ayten Hanımla, çoğu kez de diğer aile üyeleriyle birlikte görmeye alışkındık.

Tekışık'ın Vakıf çalışmalarının önemli bir boyutu da yakın yıllara kadar, “Öğretmenler Günü” veya bu güne rastlayan hafta içinde eğitimcileri (Eski Bakanları, müsteşarları, genel müdürleri, değişik üniversitelerden akademisyenleri vb.) güzel ortamlarda akşam yemeklerinde bir araya getirme etkinlikleri olmuştur. Bu toplantılar da eğitim konularının tartışılması için güzel ortam oluştururdu.

Tekışık'ın Türk eğitim sistemine yapmış olduğu değerli katkılar, ulusal düzeydeki bir çok kurum ve kuruluş tarafından ödüllendirilmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir:

- Öğretmenlik ve Yöneticilikte Üstün Başarı Ödülü (Milli Eğitim Bakanlığı Müdürler Komisyonu-1955),
- Eğitim Hizmet Ödülü (Türk Eğitim Derneği-1990)
- Çok Yönlü Hizmet Ödülü (Milli Eğitim Bakanlığı – 1993)
- Fahri Eğitim Doktoru (Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 1995; Cumhuriyet Üniversitesi, 2003; Giresun Üniversitesi, 2008)
- Şükran Plaketleri (Cumhurbaşkanlığı, 1996; Kültür Bakanlığı, 1984, 2008)
- Toplumsal Fair Play Ödülü (Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, 2003)
- Hizmet Ödülü (Ortadoğu Teknik Üniversitesi Prof. Dr. Mustafa Parlar Eğitim ve Araştırma Vakfı, 2004)
- Atatürk Haftası Hizmet Ödülü (Türkiye Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Vakfı – 2007)
- Üstün Hizmet Ödülü (TBMM, 2008).

Ayrıca, Tekışık'ın meslek hayatı ve hizmetleri; İZTV tarafından “Tek Işık” adıyla belgesele dönüştürülmüş (2008) ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Tiyatrolarınca “Işık Öğretmen” adıyla sahnelenmiştir (2009).

Şimdi bütün bunları topladığımızda şöyle değerlendiriyorum, Tekışık'la ilgili belgesel yayınlandı, tiyatro oyunu oldu burada “ışık öğretmen, Tekışık öğretmen, efsane öğretmen” gibi kitapta değişik adlar verildi. Fakat ben şöyle bakıyorum, şimdi bir tek ışık var bir de çok ışık. Tekışık, aslında “çok ışık” saçan birisiydi. Yapmış olduğu yayınlarıyla, Milli Eğitim Bakanlığı'na bırakmış olduğu eğitim tesisleriyle, binalarıyla, bırakmış olduğu bütün eserleriyle aslında hem yaşadığı dönemde çok ışık olmuş hem de uzun bir süre daha bu mirasıyla, eserleriyle çok ışık olmaya devam edecektir diye düşünüyorum.

Konuşmama son vermeden önce Tekışık'a büyük bir vefa örneği göstererek bu anma toplantısını düzenleyen Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ne başta Sayın Dekan Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN ve Prof. Dr. Nizamettin KOÇ olmak üzere teşekkür etmek istiyorum.

Huzur içinde yat hocam diyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tekışık'ın yaşamı, vakıf ve bilim kurulu çalışmaları için kaynakça:

Tekışık, H. Hüsnü (2010). **Tekışık Öğretmenin Eğitim Sevdası - Anılar.**

Ankara: Evren Yayıncılık ve Basım San. Tic. A. Ş.

Tekışık, H. Hüsnü (Tarihsiz). **Gençlere Mesaj ve Anılar.** Ankara: Tekışık

Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı Yayını.

Tekışık, M. Işık (2012). **Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekışık Vakfı.** Çağdaş

Eğitim. Yıl: 37, Sayı:400, Eylül 2012.